Символічний бруд у криниці чужої історії: як мовна деокупація стала головним завданням софт-пауер у 2026 році

КУЛЬТУРА | ПНД, 2026-05-25 08:30

Версия для печати

Як три десятиліття поспіль Кремль використовував «м'яку силу» — від контрафактних книг та безальтернативного російськомовного софту в кабінетах чиновників до засилля імперської історичної прози — з єдиною метою: повністю ліквідувати українську ідентичність.

Кейс румунського джерела «Атілла» з мемуарів Першої світової виростає до головного символу московського вандалізму: коли імперія втрачає можливість культурно асимілювати та привласнювати чужі здобутки, вона неминуче переходить до відкритої мілітарної деструкції, спалюючи бібліотеки та намагаючись стерти навіть етнопсихологічні відмінності між народами.

Національна академія Служби безпеки України опублікувала особливе видання – «Гуманітарний вимір безпеки». Редактором цієї публікації, у якій дванадцять авторів розглядають державну безпеку у фокусі гуманітарних проблем і викликів сучасної України, є професорка Національної академії Служби безпеки України Ориса Демська. Книжка є збором різнопланових студій феномену національної безпеки через призму гуманітарного знання і поєднує авторські дослідження в царині політичних, безпекових, історичних, мистецьких, лінґвістичних і літературних студій.

Пропонуємо статтю з «Гуманітарного виміру безпеки» професора Ігоря Набитовича, присвячену огляду викликів перед українським культурним простором за 35 років української незалежности, яку опублікувало видання "ЗБРУЧ".

Кожна нація, яка прагне вижити у сучасному ґлобалізованому світі, дбає про збереження та примноження своїх культурних надбань і традицій, про розширення цього культурного поля впливу – як усередині власної держави, так і за її межами. ЮНЕСКО у 2001 році ухвалила всезагальну «Декларацію про культурну різноманітність», яка чи не вперше провела законодавчий розподіл між поняттями *матеріяльної* та *нематеріяльної* культури. Додаймо, що дуже часто об'єкти матеріяльної та нематеріяльної культури важко розрізнити.

Для прикладу можна навести досвід Вільної Держави Баварія: мелодію дзвонів і соборів, і маленьких церков, особливе й неповторне їх звучання вважають безпосереднім елементом культурної спадщини місцевого ландшафту, і його можна змінювати тільки після узгоджень із місцевими громадськими та державними органами. Іншим прикладом слугуватиме імперська політика поневолення, зокрема московії стосовно України, що безпосередньо впливає на нівеляцію і нищення культури, мови, національної ідентичности, становлячи таким чином загрозу національній безпеці усього державного організму.

> Читайте також: **Стереотипи про Україну та її мешканців, які бісять в книжках написаних зарубіжними авторами**

Культура під прицілом

Культура постає невід'ємною складовою як буття будь-якого народу, так і важливою частиною екзистенції окремої людини. Національна культура, яка поєднує матеріяльну й нематеріяльну культурну спадщину, – наріжна основа буття окремої нації, один із фундаментів її існування, її розвитку й конкуренції (політичної, економічної, мілітарної, культурної) на міжнародному, міждержавному рівні, а водночас фактор політичної, міжнаціональної, релігійної стабільности внутрішнього простору кожного державного утворення. Культура є й безсумнівною стратеґією та інструментарієм зовнішньої та внутрішньої політики, зокрема для гомогенізації суспільно-культурного простору. Збереження і внутрішньої, і зовнішньої безпеки в галузі культури й культурних процесів у кожному державному утворенні має специфічні історичні, ментальні, етнопсихологічні традиції та історичний досвід у різних політичних, соціяльних та культурно-історичних тенденціях і реаліях.

Семюел Гантіґтон (1927–2008) твердив, що головні причини сучасних конфліктів – «зіткнення цивілізацій»[1] – після Холодної війни насамперед матимуть не ідеологічні, а культурні ґрунтування. Відбувається зіткнення цивілізацій із різними цінностями та через політичні суперечності. Прикметним для України як незалежної держави є її існування в політичному, історико-культурному просторі на межі двох політичних систем, двох груп держав – демократичного устрою та авторитарного ладу.

Водночас Україна розташована між особливими потужними культурно-історичними наративами двох найбільших сусідніх країн: характерного для Польщі дискурсу мартирологічно-героїчної культури та імперсько-величного дискурсу культури московії.

Існування на межі таких культурних та політико-тектонічних розламів несе низку загроз, ґрунтованих як на історико-мілітарних претензіях до України або позірної невнормованости міждержавних взаємин зі східного боку, так і спорадично на історичних, культурних і політичних непорозуміннях зі західними державами-сусідками. Однак найбільшою загрозою для існування української нації, її державности, культурної спадщини є її одвічний і довічний ворог – московія та імперське російське населення.

Герберт Шіллер, творець терміну *культурний імперіялізм*, наголошував, що це явище є комплексом усіх процесів, які долучають певне суспільство у модерну світову систему, а також і «спосіб протягування, натиску, примусу, а часом і підкупу його панівного прошарку до створення суспільних інституцій, які відповідають цінностям домінантного центру цієї (імперської, – *авт.*) системи, а навіть таких, які промуватимуть ці цінності»[2]. Одним із найголовніших засобів такого домінування дослідник бачить масмедії: радіо, телебачення, пресу.

Фактично аж до початків російсько-української війни українська культура, незважаючи на понад два десятиліття проголошеної державности й незалежности, продовжувала перебувати під потужним впливом сусідньої агресивної й достатньо фінансованої культури, яка пригнічувала й нівелювала збереження та розвиток культури української.

Зовнішніми загрозами для української культури були: намагання утримати як константну сферу впливу на постімперський культурний простір з боку росії, експансивне розширення цього простору за допомогою як російського державного капіталу, так і капіталу приватного. Війна за культурне панування все більше зміщувалося в медія- та кіберпростори, ставала одним із найважливіших елементів масової культури, покликаної формувати ідеї та поведінкові стереотипи великих груп населення України; продовження декларування російськими імперськими áкторами всього, створеного впродовж століть поневоленими народами, як російського імперського культурного продукту – в різних галузях діяльности людського духу, починаючи, наприклад, від привласнення культурної спадщини Руси-України, й завершуючи науковими надбаннями, створеними українцями до XX століття (Г. Сковорода, В. Вернадський, Д. Чижевський та багато інших).

Зросійщення культурного постімперського простору, що несло загрозу ліквідації національної культури, оскільки російську культуру декларували як надзвичайно модерну й прогресивну; і навпаки наголошували на «патріярхальності» і «відсталості» як української культури загалом, так і її мовного вираження і забезпечення. Після початку повномасштабного вторгнення рф ці процеси в Україні подекуди набули латентности, тому існує ризик того, що після закінчення війни вони можуть знову повернутися в змінених формах, пристосованих до нових реалій.

> Читайте також: **Українські письменники про сенс незалежності: Свобода бути собою**

Успадкована небезпека

Найважливішими викликами та реальними загрозами для України до лютого 2022 року залишалося експансивне посилення процесу брутальної русифікації. Від 1991 і до 2022 року росія провадила системні інформаційно-психологічні операції, задіювала економічні чинники, аж до гібридних воєн, проти українського суспільства і держави, внаслідок чого практично до нуля скоротилися українськомовні наклади газет і програми телебачення. Український радіо- і телеефір, який мав би відображати та формувати національне обличчя української культури, заполонила російськомовна продукція; українське кіно, музика, контентне наповнення заникали і зникали. Масова культура стала об'єктом русифікації та денаціоналізації.

Понад те, в Україні не виник інститут меценатства, а законодавча база не орієнтувалася на підтримку й розширене відтворення надбань української культури. Прикладом російського домінування в українському просторі було повне витіснення з України українського кінематографу та, зокрема, розважальної індустрії українською мовою.

Комп'ютерні технології та їх програмне забезпечення розвивалися в Україні не українською мовою. Україна разом із Білоруссю тривалий час залишалися єдиними державами в Европі, де не існувало цілісного програмного забезпечення для цих технологій українською мовою. Українські державні установи, освітні заклади (дитячі садочки, школи та університети), армія, органи правосуддя працювали з комп'ютерними програмами *російською* мовою за кошти українських платників податків. Цей же чинник був безсумнівно благодатним інструментом кібершпигування в українському комп'ютерному просторі.

В Україну продовжувала неперервним потоком іти контрафактна книжкова, авдіо- та відеопродукція, яка душила український культурний ринок. Україна залишалася величезним ринком збуту такої продукції. Українське книговидавництво тліло під пресом російських книжок із-за кордону. Преференції ж для української культури в Україні тривалий час не були передбачені.

Отже, якщо погодитися з Мартіном Стронґом, що *культурний імперіялізм* – це «зусилля панівної культури, яка має за мету вплив на іншу культуру і її зміну»[3], то задекларована вище діяльність рф в Україні аж до повномасштабного вторгнення в 2022 році була широкоплановою культурною (і водночас і економічною та політичною) прихованою і неприхованою агресією.

> Читайте також: **Нам дуже ще багато треба зробити, щоб історія України стала відомою**

Безпека як відповідальність

Безпека державного існування в галузі культури потребувала радикальної зміни вектора розвитку культурної політики. Ось лише деякі з найнагальніших заходів, які громадянське суспільство реалізувало у сфері культури до початків 2020-х років: часто шляхом тиску на органи законодавчої та виконавчої гілок влади радикально змінило політику в розподілі теле- та радіочастот, сформувало контроль за дотриманням українського законодавства в цьому просторі; розробило законодавче забезпечення (також лобіювання під час його впровадження) відродження української культури; законодавчо впровадило супровід найсучасніших комп'ютерних технологій та їхнього програмного забезпечення в усіх державних установах, шкільництві, культурі, армії *українською* мовою; сформулювало і постійно лобіювало вимоги до наукових інституцій та державних установ системно здійснювати контрарґументаційну діяльність щодо відстоювання українського культурного простору. Одним із найважливіших завдань тут було формування української незалежницької національної ідентичности, творення українського національного міту – сильного, войовничого, здатного на відсіч ворогам українського народу.

> Читайте також: **Оборонити й врятувати культуру. Про клінічних ідіотів та невігласів «з-за порєбріка», і не тільки**

Жорстокість без культури

Кожна російсько-українська війна стає важливим засобом деструкції московитами українського соціюму та його культурної спадщини: винищення української інтеліґенції та еліт, пограбування культурного добра або його цілеспрямоване знищення. Нищення майна й грабунки на окупованих росіянами територіях були звичайним явищем – власне проявом російської культури й шовінізму.

Один із учасників Першої світової війни згадував про перебування російської армії в союзницькій Румунії: «Штаб бойової дільниці містився на дні глибокої й вузької гірської ущелини, що нею тік ручай із рудуватою, хоч і смачною водою. То була мінеральна вода. За чверть кілометра від хаток і землянок штабу ручай витікав із джерела з каптажем із бетону; над джерелом стояв побудований у химерному архітектурному стилі дощаний кіоск, вже напіврозбитий, з вибитими шибками й проламаними у стінах дірками. Навколо було брудно, валялося бите пляшкове скло – було багато солдатських екскрементів». Це було джерело мінеральної води «Атілла».

«Була, кажуть, коло джерела й невеличка санаторія, але російські солдати спалили й розграбували її вщент. Із незрозумілою тупістю й дикунством вони потім неодноразово намагалися зруйнувати й самий кіоск над джерелом, а коли не могли подолати міцних дощок, то скидали штани й гадили просто у саме джерело… З кількох уст тоді я чув, що отак вони поводилися скрізь» – «по-руїнницькому, з неповагою до населення, з дикунською психологією вандалів…»[4]. Це джерело у «союзницькій Румунії» виростає до велетенського символу того, як поводилися російські загарбники на будь-яких чужих територіях у всі часи, як нищили все те, що не могли розграбувати й забрати зі собою, яким способом, захопивши, присвоювали й освоювали криниці чужих культур, наповнюючи їх своїм, російським брудом.

На відміну від інших, московська імперія, відчуваючи втрату контролю над окупованою кілька століть перед тим Україною, свій деструктивний запал і сто літ тому, й нині трансформує у збройну агресію, знищуючи не тільки українські міста і села, вбиваючи мирних людей, але й нищить та розграбовує на окупованих територіях культурні скарби України, спалює українські бібліотеки і на їх місце ввозить книжки російською мовою.

> Читайте також: **Про дві Руси, Москву-самозванку та українську мову у війні**

Мова на війні

Мова, зокрема термінологія, звичайно ж, є одним із важливих виявів боротьби, а також інструментом маніпуляцій, зміни сенсів, руйнування правди. Одним з історичних прикладів (серед багатьох інших) цього є спроба стерти з пам'яти злодіяння російських карателів у часи Другої світової війни: знищення представників польської культурної, військової інтеліґенції в Катині. Щоб приховати це людиновбивство, у москві вигадали феномен Хатині – історію одного з кількох сотень білоруських сіл, спалених нацистами за дії російських партизанів. Зрозумілим був вибір саме цієї назви: *Katyn'* та *Khatyn'* для західноевропейського вуха звучить майже однаково. Таким чином злочини російського комунізму приписали німецькому націонал-соціялізму.

Московський імперський конструкт *Вєлікая отєчєствєнная вайна* є важливим прикладом термінологічної, сказати б, зброї, який має в собі цілий комплекс ідеологічних нашарувань. Насамперед він освячує особливий, окремий наратив, протиставний загальноприйнятому у світовій історичній, політичній, культурній традиції терміну *Друга світова війна*. Додаймо, що схоже семіотико-семантичне навантаження має й святкування в рф *9 мая Дня пабєди*, а не 8 травня – Дня пам'яти та перемоги над нацизмом. Водночас термін «атєчєствєнная» й нині мав би означати совєтський союз як «отчізну» для всіх поневолених у цій імперії народів. Однак цей імперський термін є фіґовим листком, який прикриває історичний факт, що до початку російсько-німецької війни 1941 року російські комуністи та німецькі нацисти були братами по зброї.

Свідченням цього є те, що у вересні 1939-го ці два союзники-хижаки, вступивши у змову пактом Молотова-Ріббентропа, приступили до негайного поділу світового ґеополітичного пирога. Пожираючи території й народи сусідніх держав, вони взаємно підтримували імперські домагання одне одного. Прапори в них були однакові – кольору людської крови. На кожному з них були навіть майже однакові символи: серп і молот та гакенкрайц.

Російська імперія (точніше імперія Романових, бо ж чи могли російські кріпаки мати власну імперію?) – чи то царська, чи то комуністична, чи то постсовєтська (путінська) – діє так само, як інші імперії: «Усі великі метрополії, які прагнули світового домінування, говорили і, на жаль, діяли майже однаково. У керуванні меншими народами вони завжди апелюють до сили і національних інтересів.

У них з'являється той самий деструктивний запал, коли справи трохи погіршуються або коли корінне населення повстає і скидає догідливого, але непопулярного правителя, ставленика імперської влади, ошуканого нею»[5]. Російська мова, її поширення в політичному, культурному, науковому просторі України була і є одним із найхарактерніших і найзастосовніших засобів нищення української ідентичности, а відтак і української державности. Повернення української мови в усі сфери державного та культурного життя – один із найнагальніших засобів безпеки для існування Української держави.

> Читайте також: **Другий фронт, культурний**

Робота над ідентичністю

Особливим і визначальним об'єктом для руйнації в такій колоніяльній політиці є національна ідентичність. Деколи термін *національна культура* трактують як синонім до терміна *національна ідентичність*. Поруч із українською мовою, об'єктом нищення виступали українське мистецтво (зокрема й популярна музика) та література як засоби творення, збереження, посилення національної ідентичности. Марґіналізація й знецінення були головним інструментами руйнування. Чи не найяскравіший приклад – традиційне народне вбрання, зокрема й вишиванки, декларувалися пережитком минулого, виявом «селянськости» української нації.

На початку XXI століття Джозеф Ной (1937–2025) сформулював ідею *soft power / м'якої сили* як одного з важливих елементів міжнародної політики творення позитивного візерунку окремої держави, її репутації на міжнародному подвищі. Одразу ж після розвалу совєтського союзу поруч із силою примусу рф на територіях колишніх совєтських республік почали застосовувати м'яку силу: через розгортання практично в усі сфери українського суспільства різноманітних програм поширення власної культури та мови як, наприклад, діяльности фонду «Русскій мір».

Кожна культура є особливою структурою, яку складають, насамперед, універсальні та особливі цінності, що визначають її самобутній характер. Під впливом зокрема і *soft power* автентична культура може деформуватися, розпадатися, змінюватися й уподібнюватися до культури поневолювача. Розмивання національної ідентичности аж до прийняття нових культурних, мовних, релігійних національних патернів – стратеґічне завдання такого впливу м'якої сили як особливого неоколоніяльного тренду.

Прикладом спротиву національної культури *soft power*-впливу західної цивілізації може слугувати Японія XIX століття, так звані реформи Мейджі: технічна і промислова революція, привнесена зі Заходу не змогла зруйнувати японської культури.

Сучасна европейська (західна) цивілізація теж намагається утверджувати гомогенну політичну культуру, водночас зберігаючи й докладаючи зусиль плекання особливої й неповторної культурної спадщини окремих націй і етнічних груп. Тому власне такий підхід, з одного боку, слугує розмежуванню і збереженню культурної спадщини окремих суб'єктів, а з іншого, дозволяє взаємне проникнення і взаємозбагачення. Водночас мультикультуралізм стає особливим виявом рівноправности культур. Хоча й існує загроза розмивання культурного простору під впливом західної ґлобалізації, однак це не завжди призводить до процесів культурної гомогенізації.

Прикметним засобом виправдовування панування над поневоленим народом є наголошування не тільки вищости панівної культури, а її «благотворний вплив» на розвиток «недорозвинених» культур «молодших братів». Одним із найдієвіших і найвпливовіших засобів експансії культурного імперіялізму, як уже було зауважено, є медії. Від локальної паперової газети до телебачення з його щоденним масовим впливом ще чверть століття після проголошення незалежности України вільно формували світоглядні, культурні, ментальні патерни українського читача-глядача, нав'язуючи російський стиль життя.

Додаймо сюди ще й не обмежену жодними заборонами експансію книжкової продукції з росії, відкриту діяльність антиукраїнських політичних партій, ідеологія яких ґрунтувалася на пропаганді вищості російської культури, «нерозривності спільної історії». Все це у короткій перспективі формувало спільні для постсовєтського простору культурні взірці; у довшій передбачало руйнування культурної спадщини поневоленого народу або постколоніяльного соціюму; у достатньо довгій перспективі – повне знищення культурного коду та національної ідентичності поневоленої спільноти й нав'язування ідеї належності до «єдиного народу».

Іншим прикладом того самого процесу слугуватиме вплив на музичні смаки в українському просторі упродовж трьох десятиліть після проголошення Незалежности. У музичній індустрії відбувалося витіснення українського музичного продукту та водночас недопущення до цього музичного культурного простору будь-яких інших елементів сусідніх культур.

Панувала лише російська попса, багатьох її виконавців-росіян удостоєно звань «народних артистів» та «заслужених діячів мистецтв України». Такий пошанівок став особливим засобом «пришивання» українського культурного простору до російського імперського світу. Натомість українці часто не мали жодного уявлення про музичну (поп-, рок- чи навіть, подеколи, класичну) культуру своїх найближчих сусідів – поляків, словаків чи румунів, не кажучи вже про чехів, хорватів, словенців чи болгар, естонців, литовців чи латвійців, а про норвежців чи фінів – і поготів.

> Читайте також: **Культурний код "русского мира": Такого нормальні люди не їдять**

Одним із засобів пізнання історії свого народу (а відтак і засобом національно-культурної самоідентифікації) постає художня література, насамперед історична проза. Тому вона є прикладом ненастанного впливу на формування національної ідентичности, культурної, колективної та індивідуальної пам'яти. Колективна пам'ять формує ідентичність спільноти, а історична проза, залишаючись частиною суспільної пам'яти, конструює її символічні прояви, сказати б, меморіяльний дискурс.

Загрозливою, навіть небезпечною тут є спадщина поневоленого. В Україні періоду московського поневолення під колоніяльним ідеологічним пресом, а далі й за тотальної комуністичної партійної цензури за змістом художніх творів, творилася історична проза, де ідея власної незалежної держави, національна ідентичність були тими забороненими теренами, до яких автор не мав права входити. У цьому письменстві не могло бути змальовано жодних проявів ідеологічної, збройної, культурної боротьби між українцями та росіянами, існування власної провідної верстви, а загалом – будь-яких спроб та ідей побудови соборної й вільної Української держави, боротьби за незалежність, представлення українських історичних традицій – від Середньовіччя, Ренесансу й аж до Модернізму.

Найтолерованішим, якщо не єдино можливим, було змалювання «дружби» російського з іншими уярмленими народами, які упродовж своєї історії прагнули лише «навіки з'єднатися» й розчинитися в єдиному російському імперському морі, добровільно ставши його невідлучним складником. Водночас московит-«русскій» мав виступати втіленням вищої культури, бути проводирем, помічником і натхненником боротьби «менших братів» у соціяльному (а отже, й у національному) протистоянні з власними й сусідніми загарбниками. До того ж «русскіх» ніколи не можна було змальовувати поневолювачами – тільки «рідними братами» та винятково позитивними.

В історичній прозі було заборонено показувати, виявляти будь-які ментальні чи етнопсихологічні відмінності між українцями та росіянами. З цієї ж причини, наприклад, у совєтському союзі було заборонено працю Миколи Костомарова «Дві руські народності» (1861), у якій вперше показано повну відмінність між етнопсихологією українців та росіян. Пізніше було заборонено й драматичну поему Лесі Українки «Боярриня» (1910). Усі ці заборонені теми могли бути реалізовані тільки у творчості українських еміґраційних письменників[6].

> Читайте також: **а межі культурної катастрофи: чому українські музейні цінності досі під загрозою**

Підсумовуючи

У сучасних умовах культура стає важливим ґеополітичним, економічним зовнішньополітичним фактором, а водночас засобом «цементування» українського національного організму зсередини та засобом виживання в умовах безперервного протистояння – мілітарного, політичного, економічного, демографічного й, звичайно ж, культурного та мовного – між рф та Україною.

Охорона й оборона культурної спадщини, національної ідентичности, власних ціннісних парадигм є особливою рисою *homo culturalis* (людини культурної). Культура може виступати засобом маніпуляції як у внутрішніх політичних процесах, так і на міжнародних форумах, а культурне протистояння може ставати джерелом дестабілізації та посилення антагонізмів, конфліктогенних збурень суспільства.

Культурний імперіялізм є одним із проявів одного з типу воєн (економічних, культурних, демографічних), власне одним із засобів колонізації, накидання колишнім колонізованим народам взірців власної мови і культури як високих взірців, які нібито значно перевищують їхню культуру. За умови неможливості досягнути асиміляції за допомогою економічної, культурної експансії, імперії або дрібніші поневолювачі можуть вдаватися до останнього засобу примусу – відкритої війни. Тоді культурний імперіялізм є лише одним із засобів намагання впливати на поневолених: йдеться про цілий комплекс багатопланових заходів, спрямованих на поступову інкорпорацію та гомогенізацію (мовну, культурну, політичну, релігійну) іншокультурного простору, перетворення його на плацдарм наступних культурних експансій, захоплення все нових і нових територій. Тому боротьбу слід спрямувати проти головних засобів культурного поневолення: експансивного домінування російської мови як мови колонізації, русифікації, «русского міра», воєнного вторгнення росії в Україну, російської церкви, російських імперських історичних наративів, захоплення медійного і цифрового простору російським імперським продуктом. Для примноження й розвитку духової та духовної нематеріяльної спадщини в Україні важливим чинником її безпеки повинно бути формування стратегії національної пам'яти як важливого інструменту «зшивання» різних типів історичних пам'ятей у межах України.

Культура, культурний простір є ареною боротьби, оскільки цей соціопростір є одним із найдієвіших засобів впливу м'якої сили на опанований ворогом світогляд, національну ідентичність, релігійну самоідентифікацію, мовну свідомість. Вчасне усунення цих загроз нівелює небезпеки переходу ворожих держав до радикальніших, зокрема й мілітарних, способів впливу. Що ж до збройного нападу, то культура є чи не головним засобом ведення гібридних воєн, спрямованих на руйнацію суспільної консолідації громадян.

Найважливішими безпековими викликами, що нині залишаються першорядними для України, є не тільки збереження її національного суверенітету, національної ідентичности, повернення тимчасово окупованих територій, перемога у війні, але й збереження культурної спадщини, усеохопне запровадження української мови в усі сфери буття нації – від дитячого садка до війська.

---

[1] Див. Семюел П. Гантінґтон. *Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку*. Львів: Кальварія, 2006.

[2] Herbert I. Schiller. Comunication and Cultural Dominaition. New York, 1976. pp. 9–10.

[3] Martin Strong. *Cultural Imperializm*. München: GRIN Verlag, 2005. S. 3.

[4] Юрій Самброс. 1988. Щаблі. Мій шлях до комунізму. Нью-Йорк: Сучасність, с. 64–65.

[5] Едвард Саїд. *Культура й імперіалізм*. Київ: Критика, 2007. с. 27.

[6] Детально про це: Ігор Набитович. *Gloria et sacrum*. *Історична проза української еміґрації*. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu *Marii* Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 2023.

—

Ігор Набитович, опубліковано у виданні ZBRUC.eu

Читайте також:

- Геть від Росії та її "культури": Український погляд на російську літературу
- Російські фашисти розробили і втілюють чотири схеми для "денацифікації освіти" в Україні
- Російська культура — це троянський кінь, усередині якого танки, бомби та ракети
- Як російські загарбники розграбовують історичні цінності України: тягнуть з музеїв і з-під землі
- З бібліотек України вилучать російські пропагандистські книжки – Мінкульт
- Росія знищила унікальне місто Бахмут якому понад 300 років – розповіді бахмутян
- Як фашистська країна «великой русской культуры» знищує українські музеї
- Деокупована Херсонщина: «Люди масово переходять на українську»

Share 0

Читайте «Аргумент» в Facebook и Twitter

*Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.*

Коментарі

НОВИНИ

10:05 У Володимирському соборі ПЦУ в Києві відправили панахиду за Симоном Петлюрою
09:01 У російському Туапсе палає НПЗ, уражений вп'яте за весну
08:00 У Таганрозі пожежа на авіазаводі після ракетної атаки
21:07 ВАКС закрив одну зі справ проти екснардепа Дубневича
20:51 Ворог просунувся в п'яти місцях на Донеччині
20:42 Підполковника НГУ затримали вдруге за пів року за хабар
20:00 У середу сухо буде лише на півдні України
19:03 Касьянов: Хто справжній власник «Файєрпоінта»?
18:10 Переказ коштів рідним: як вибрати надійний сервіс за кордоном
18:07 Сергій Фурса: Причини істерики росіян

ПІДПИСКА НА КАНАЛ

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

Катували та зґвалтували волонтерку: що відомо про чотирьох... ДЕТАЛЬНІШЕ
Лікарі поставили Трампу діагноз: світ в паніці ДЕТАЛЬНІШЕ
Росіяни масовано атакували Чернігів, у місті пролунало... ДЕТАЛЬНІШЕ

РЕКЛАМА

Історію цієї геніальної лікарки зі Львова намагалися стерти:... ДЕТАЛЬНІШЕ
Били, плювали в обличчя й знімали на відео: у Первомайську... ДЕТАЛЬНІШЕ
Сотні солов'їв та дерева 7 метрів заввишки: який нині має... ДЕТАЛЬНІШЕ

ВІДЕО

Знайшли суддю, чиї батьки тримають мільйони в банках РФ

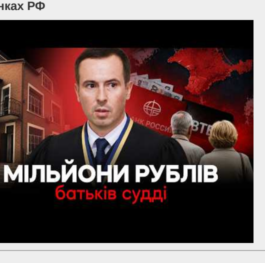

Тисячі років різанини за квадратний кілометр. Чому?

Таємний курорт для «міндічів»: "любі друзі" Зеленського закопали мільйони доларів в Карпатах?

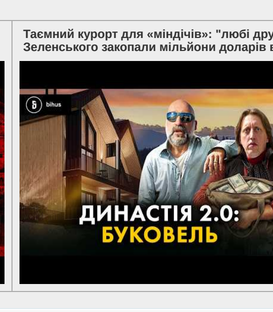

© 2011 «АРГУМЕНТ»
Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту.**Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.**. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.
Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за зміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.
Контакт: uargumentum@gmail.com